

Sydbane-racer'n

Nr. 122 september 2017 ISSN: 0805-7753
Organ for Norsk Jernbaneklubb Lokalavdeling Østfoldbanen

LINX Oslo-Göteborg ved Hauketo 3. oktober 2003 . (LHR)

Først på programmet denne høsten er medlemsmøtet 25. oktober på Kråkstad. Mer info i bladet!

Adresse:

**NJK lokalavdeling
Østfoldbanen
Postboks 2
1581 Rygge.
Bankgiro: 1080 18 62565
E-post: ostfold@njc.no**

**Redaksjon:
Leif-Harald Ruud**

**Nettsted:
<http://njc.no/ostfold>**

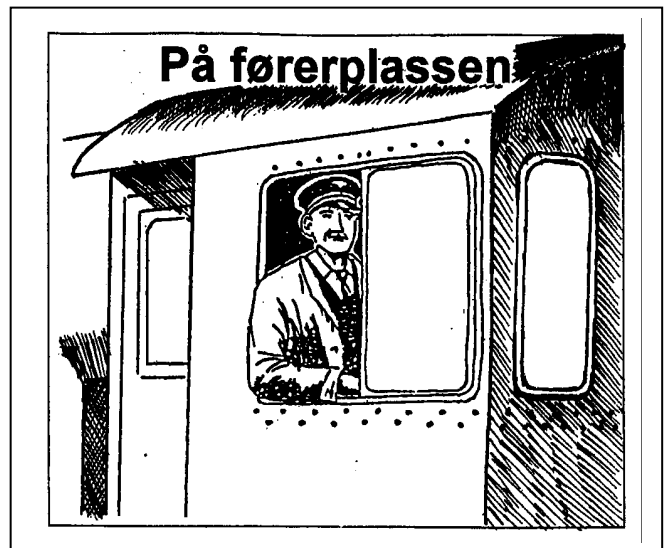
Stoff til bladet sendes til redaktørens e-postadresse leif-hr@online.no eller til lokalavdelingens postadresse, merket med bladets navn.

«Sydbaneracer'n» utgis som aktuelt nyhetsblad for Norsk Jernbaneklubb lokalavdelingen Østfoldbanen.

Bladet kommer før årsmøtet og andre medlemsarrangementer i lokalavdelingen, og trykkes i et opplag på 205 eks.

Stoff til neste utgave av «Sydbaneracer'n» må være redaksjonen i hende senest tre uker etter utsendelse av dette nummer.

Husk å melde adresseendring til lokalavdelingen dersom du flytter og fortsatt vil motta Sydbaneracer'n.

Hallo folkens, og velkommen til en ny høst i distriktet vårt!

Sommeren er over, og en av de største attraksjonene i Follo og Østfold var nok Sommertogets besøk i midten av august. Selv tok jeg turen ut til Ås 17.08, og har samlet noen få bilder i en liten reportasje i dette nummeret.

En av Norsk Jernbaneklubbs nestorer, Ivar Gubberud, har sendt oss noen underfundige betraktninger om postgangens viderverdigheter, og i tillegg skal vi nok en gang tilbake til Geir-Widars formidable utendørsanlegg.

Modulbyggingen i Den Røde Baron går også sin gang, og planen er å presentere et diorama på MJ-treffet i Kråkstad Samfunnshus 2. desember. Vi håper så mange som mulig har anledning til å stille på dette arrangementet, som vi naturlig nok har visse forventninger til!

Hilsen Leif-Harald

SKI-TRYGSTADBANEN, ERFARINGER MED MODELLJERNBANEN UTENDØRS

Av Geir-Widar Langård

Foto: Jesper Lundsgaard Andersen

Grøntanlegg

Det kan være vanskelig å finne planter som passer i den målestokken som er valgt på modelljernbanen. Siden denne banen ble bygget på mur og trekonstruksjoner som hever sporene og terrenget rundt disse ca. 1 meter over bakken var det ikke ønskelig å legge på mye jord før beplantning. Dette begrenset selvsagt utvalget av planter som kunne vokse her. Fordelen med lite jordsmonn er at det hindrer ugress i å etablere seg. For å dekke størstedelen av terrenget falt valget på bergknapp (sedum) som selges på små ruller av kokosmatte med et tynt lag jord. Disse plantene kan vokse rett på et lite lag med subus eller stein og sprer seg villig utenfor kokosmattene som de opprinnelig står i. Matten består av 5 til 8 ulike typer sedum med blomstring i hvitt, gult og rosa. Dette kan være:

Broddbergknapp (*Sedum Ruprestre/Reflexum*), gule blomster
Kvitbergknapp (*Sedum Album*), Hvite blomster
Gravbergknapp (*Sedum Spurium*), store rosa blomster
Gullbergknapp (*Sedum Kamtschaticum*), store gule blomster
Lydisk bergknapp (*Sedum Lydium*), rosa- hvite blomster

**Kantbergknapp (*Sedum Sexangulare*), gule blomster
Gråbergknapp (*Sedum Hispanicum*), hvit-rosa blomster**

Bergknappen har klart seg god gjennom et par år, jeg har kun spredd ut litt kunstgjødsel for plen og planter en gang om våren og vannet litt i lange tørkeperioder om sommeren. Plantene har blitt litt uttynnet av skjærer og andre kråkefugler, som særlig har vært interessert i å nappe opp et tynt armeringsnett av nylon som er lagt i jordlaget på kokosmattene på gartneriet. Disse hullene i vegetasjonen har imidlertid blitt tettet igjen av mose som har spredd seg naturlig. I og for seg har dette gitt mer variasjon og realisme til landskapet langs sporene.

Som større trær har jeg plantet kinaeiner, ca. en halv meter høye. Disse plantene står i murte fordypninger eller hull i 25 cm Leca-blokker, fylt med jord. Etter to år ser det ut til at dette er jord nok for eieren, selv om det ble mindre jord rundt rota enn det var i potta den ble levert i.

Foto: Jesper Lundsgaard Andersen

På et område av anlegget der sporene ligger på et bord av impregnerert treverk valgte jeg å bruke kustgress, innkjøpt på det lokale hagesenteret. Bordet er bygget med store åpninger i bordplata utenfor sporene, hele bordplata er så dekket med kyllingnetting og svart fiberduk, slik at vannet drenerer igjennom. På dette underlaget er så sporene lagt og gruset med strøsingel. Kunstgresset, som kom på rull i en meters bredde, ble skåret til og festet til treverket i underlaget med pappspiker. Kunstgresset er såpass langt at det dekker spikerhodene brukbart. Vær oppmerksom på at stråene i kunstgresset heller én vei, slik at bitene som skjæres ut bør legges i samme retning (slik at stråene fortsatt heller samme vei) på anlegget. Dersom en bit av matten blir liggende i en annen retning vil dette se ut som en fargeforskjell på grunn av hellingen på stråene.

Medlemsmøte på Kråkstad

25. oktober inviterer vi til medlemsmøte i Den Røde Baron på Kråkstad. Naturlig nok står MJ i sentrum, men det blir også lysbilde- og videovisning samt informasjon fra styret. Vel møtt i spor 4 på Kråkstad stasjon klokka 18.30!

Medlemsmøte i Råde

Mer MJ i Bøndernes Hus på Karlshus 15. november, også denne gangen klokka 18.30. Nærmere informasjon finner du på lokalavdelingens side på www.njk.no.

MJ-dag i Råde og på Kråkstad

Lørdag 2. desember står også i modelljernbanens tegn – både i Råde og på Kråkstad! Nærmere informasjon finner du på lokalavdelingens side på www.njk.no.

ÅS PÅ KARTET – ELLER: DA SOMMERTOGET KOM TIL FOLLO

Vi er i trakter med solide landbrukstradisjoner, må vite! Dermed starter vi like godt med standen til Dysterjordets Andelslandbruk. (LHR)

Etter å ha lagt hele det norske jernbanenettet bak seg helt siden den siste uken i juni, kom omsider NRKs sommertog fram til lokalavdelingens kjerneområde. På kveldstid torsdag 17. august fikk statskanalens lisensbetalere stifte bekjentskap med både to-, fire- og seksbente i Akershus' eneste universitetsby, og seerne fikk sogar være med på jakt etter den autentiske Ås-dialekten.

Redaktøren for dette tidsskriftet hadde slett ikke noen dårligere ambisjoner enn NRK, og reiste sporenstreks ut til stasjonsbyen for å lage en aldri så liten bildereportasje. Det var tydelig at stemningen hadde vært på topp helt siden toget ankom Ås på formiddagen, og dette skulle som kjent fortsette utover kvelden.

Foruten Ås, var det også kveldssendinger fra Sommertogets opphold i Råde og Sarpsborg. I tillegg var det kortere stopp med innslag fra Ski, Vestby, Fredrikstad og Kornsjø, så kanskje vi får se enda flere bildeinnslag i neste nummer av Sydbaneracer'n? Uansett følger flere bilder fra Ås på de neste sidene.

NRKs satsning ga de NSB-ansatte gode muligheter til å profilere seg selv. (LHR)

Musikalske innslag skulle det bli mye av utover kvelden. Dessverre har jeg ikke klart å spore navnet på dette bandet. (LHR)

Sommertog og intercitytog side om side. (LHR)

Standen til Bondens Marked kunne varte opp med delikatesser til flere av de forbigående. (LHR)

NRKs Torfinn Borkhus intervjuer en av artistene som kastet lys over kvelden på Ås stasjon. (LHR)

Også Facebook må sjekkes iblant... (LHR)

GAMLE VOSSEBANEN OG POSTEN (Ivar Gubberud)

Kvinnelig «postiljong» i Majorstuveien i Oslo (LHR)

I dag ble det endelig julekveld i skogen – med pakkebrev i posten.

Poststemplet 27. Juni og mottatt i post i butikk i dag 7. Juli. Det blir sånn omtrent 10 dager.

Helt fram til 1780 brukte posten vanligvis 8 – 9 dager mellom Christiania og Bergen, deretter ble det satt i gang mange tiltak over tid som fikk tiden ned. Fra 1909 inntil 1991, når den nattlige postvognen mellom Bergen og Oslo ble lagt ned, så var postgangen mellom Bergen og Oslo raskest. Et brev postlagt rett før nattogets avgang kl 23 var utdelt hos adressaten før kl 09 neste morgen – altså 10 timer! I Oslo var det på begynnelsen av 1900-tallet 10 postombæringer på hverdager, men noe færre på lørdager og søndager. På 1960-tallet var det fortsatt tre ombæringer av post i Bergen på hverdager og to på lørdager.

Basert på tiden dette brevet har tatt – greie 10 dager – så vil jeg anta at postbudet har gått den sørlandske postveien mot Kristiania, for deretter rodd med skyssbåt oppover Drammenselven, forsert Hellefossen og Døviksfossen, svingt skarpt til venstre og forsert

Kongsfossen. Deretter har han tatt inn, og sluppet av noen dager på Kongsfoss pensjonat på Åmot og besøkt Benoni diskotek, før han fortsatte oppover dalene, rodde over Krøderen til Gulsvik, for deretter ta postveien oppover Hallingdalen til Finse. Underveis har han besøkt vertshus og seterjenter – slik tar tid.

Dette var ikke den letteste ruten, men en statsansatt postmann med viktig brev til GVB velger ikke den letteste ruten. Tidligere var slagordet: "Posten skal fram!", men nå er slagordet: "Vi lever for å leve" – altså det er selve prosessen med leveransen som er det viktigste – ikke at brevet kommer fram.

Postmannen har nok passert Voss i rolig tempo og tatt vannveien nedover mot Sørfjorden, rodd Sørfjorden til Garnes, for deretter å gå strake veien over fjellene til Åsane. Prosessen var god - han lever for å levere. Fantastisk effektivitet av Posten!

Da Lars Sponheim ble valgt inn på tinget i 1993, så gikk han fra Ulvik til Oslo på 10 dager. Underveis kom han ut for snøstorm og Sponheim måtte reddes ned fra høyfjellet. Han gikk seg vill i snøkalet, det var blitt stummende mørkt og bare glimtvis mobildekning. En lokal venstremann fra Ål i Hallingdal satte i gang et redningsapparat, men forholdene gjorde at det var vanskelig å få loset ham ned i sikkerhet. Slik hjelp fikk trolig ikke postmannen med brevet fra Vestfold til GVB.

Den unge piken hos Coop'en hvisket til meg at jeg *kunne* klage til Posten. Det kan vi selvfølgelig gjøre, men Posten er en etat i døds-kramper etter å ha byttet ut verdens beste og verdens mest kjente logo: posthornet fra 1647, med en stilisert snegl, og byttet ut verdens tøffeste motto – som får tårene fram i øynene med tanke på de mange postførere som satte livet til i kamp mot naturkrefter og overfallsmenn - med et patetisk gruppearbeid fra en fuktig personalsamling på Skedsmokorset høyfjellshotell og partysauna. Posten har nå pensjonert alle ansatte med stolthet og ryggrad, og satser framtiden på et sterkt lederteam med blå russ fra Bærum som dufter av eksklusiv deodorant fra taxfreen på Gardermoen. En nødvendig omstilling for å møte konkurransen!

Lykke til med klagen. (Trolig blir det lang behandlingstid.)

Ellers ser vi lyst på framtiden og er ved godt mot!

**Returadresse:
NJK lokalavdelingen
Østfoldbanen
Postboks 2,
1581 Rygge.**

Ved spor 4 på Kråkstad stasjon treffes vi stadig hver mandag fra kl 18.30 samt den første lørdagen hver måned fra kl 14.30. På nettsiden bringer vi informasjon i tilfelle forandringer!

Har du tenkt på å selge brukt modelljernbaneutstyr?

**Hva med en annonse i Sydbaneracer'n?
Ta kontakt med redaksjonen eller styret i lokalavdelingen. Prisen blir vi nok enige om.**